תיב שפיר אמר ליה הבו לי כסא יהבו ליה כסא אכמר שדא ביה כיחו נחרו ביה שקא ומית שמעו דהוו קאמרי פלימו קטל גברא פלימו קטל גברא ערק וטשא נפשיה בבית הכסא אזיל בתריה נפל קמיה כי דחזייה דהוה מצטער גלי ליה נפשיה אמר ליה מאי טעמא אמרת הכי ואלא היכי אימא אמר ליה לימא מר רחמנא נגער ביה בשטן רבי חייא בר אשי הוה רגיל כל עידן דהוה נפל לאפיה הוה אמר הרחמן יצילנו מיצר הרע יומא חד שמעתינהו דביתהו אמרה מכדי הא כמה שני דפריש ליה מינאי מאי טעמא קאמר הכי יומא חדא הוה קא גרים בגינתיה קשטה נפשה חלפה ותנייה קמיה אמר לה מאן את אמרה אנא חרותא דהדרי מיומא תבעה אמרה ליה אייתי ניהליה להך רומנא דריש צוציתא שוור אזל אתייה ניהלה כי אתא לביתיה הוה קא שגרא דביתהו תנורא סליק וקא יתיב בגויה אמרה ליה מאי האי אמר לה הכי והכי הוה מעשה אמרה ליה אנא הואי לא אשגח בה עד דיהבה ליה סימני אמר לה אנא מיהא לאיסורא איכווני כל ימיו של אותו צדיק היה מתענה עד שמת באותה מיתה דתניא ¹אישה הפרם וה' יסלח לה במה הכתוב מדבר באשה שנדרה בנזיר ושמע בעלה והפר לה והיא לא ידעה שהפר לה בעלה והיתה שותה יין ומטמאה למתים רבי עקיבא כי הוה מטי להאי פסוקא הוה בכי אמר ומה מי שנתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר טלה אמרה תורה צריכה כפרה וסליחה מי שנתכוין לאכול בשר חזיר ועלה בידו בשר חזיר על אחת כמה וכמה כיוצא בדבר אתה אומר ²ולא ידע ואשם ונשא עונו כשהיה רבי עקיבא מגיע לפסוק זה היה בוכה ומה מי שנתכוין לאכול שומן ועלה בידו חלב אמרה תורה ולא ידע ואשם ונשא עונו מי שנתכוין לאכול חלב ועלה בידו חלב על אחת כמה וכמה איסי בן יהודה אומר ולא ידע ואשם ונשא עונו על דבר זה ידוו כל הדווים: מתייחד אדם עם אמו: אמר רב יהודה אמר רב אסי מתייחד אדם עם אחותו ודר עם אמו ועם בתו כי אמרה קמיה דשמואל אמר אסור להתייחד עם כל עריות שבתורה ואפילו עם בהמה תנן מתייחד אדם עם אמו ועם בתו וישן עמהם בקירוב בשר ותיובתא דשמואל אמר לך שמואל וליטעמיך הא דתניא אחותו וחמותו ושאר כל עריות שבתורה אין מתייחד עמהם אלא בעדים בעדים אין שלא בעדים לא אלא תנאי היא דתניא אמר רבי מאיר הזהרו בי מפני בתי אמר רבי טרפון הזהרו בי מפני כלתי ליגלג עליו אותו תלמיד אמר רבי אבהו משום רבי חנינא בן גמליאל לא היו ימים מועטים עד שנכשל אותו תלמיד בחמותו אפילו עם בהמה אביי מכלליה מכולה דברא רב ששת מעבר ליה מצרא רב חנן מנהרדעא איקלע לרב כהנא לפום נהרא חזייה דיתיב וקא גרס וקיימא בהמה קמיה אמר ליה לא סבר לה מר אפילו עם בהמה אמר ליה לאו אדעתאי אמר רבא מתייחד אדם עם שתי יבמות ועם שתי צרות עם אשה וחמותה [א] עם אשה ובת (א) בעלה עם אשה ותינוקת שיודעת טעם ביאה ואין מוסרת עצמה לביאה: הגדילו זה ישן בכסותו וכו': וכמה אמר רב אדא בר רב עזא אמר רב אסי תינוקת (ב) בת תשע שנים ויום אחד תינוק בן שתים עשרה שנה ויום אחד איכא דאמרי תינוקת בת שתים עשרה שנה ויום אחד תינוק בן שלש עשרה ויום אחד וזה וזה כדי שיהיו ³שדים נכונו ושערך צמח אמר רפרם בר פפא א"ר חסדא לא שנו אלא שאינה בושה לעמוד לפניו ערום אבל בושה לעמוד לפניו ערום אסור מאי טעמא יצר אלבשה רב אחא בר אבא איקלע לבי רב חסדא חתניה שקליה לבת ברתיה אותבה בכנפיה אמר ליה לא סבר לה מר דמקדשא אמר ליה עברת לך אדרב דאמר רב יהודה אמר רב ואיתימא רבי אלעזר אסור לאדם שיקדש את בתו כשהיא קטנה עד שתגדיל ותאמר בפלוני אני רוצה מר נמי עבר ליה אדשמואל דאמר שמואל אין משתמשים באשה אמר ליה אנא כאידך דשמואל סבירא לי דאמר שמואל

הכל

אביי מבלי להו מכולה דברא. נראה דהני אמוראי חומרא בעלמא קא עבדי (ז) ואנן קיימא לן כרבנן דרבי יהודה (לקמן דף פב.) דאמרו לו לא נחשדו ישראל לא על משכב זכור ולא על הבהמה:

הכל

תיב שפיר. שב כהוגן שלא תמאיסנו: **הבו לי כסא.** מזגו לי כוס: **אכמר.** טוש"ר בלע"ז: **שדא ביה כיחו.** השליך בתוכו את כיחו ליחה היוצאה מן הריאה: **נחרו ביה.** נערו בו: **שקא.** (א) הוא החזיק עצמו כמת: **שקא.** הלקיח כמו שקל: **שמעו דקאמרי פלימו קטל גברא.** השמיעו(ב) לאנשי ביתו קול יוצא מבחוץ (ג)ואומרים פלימו קטל גברא: **ערק.** פלימו כסבור שבאים עליו נוגשי המלך להורגו: **טשא.** נחבא בבית הכסא חוץ לעיר: **תוייה.** שטן לפלימו דמצטער: **מאי טעמא אמרת הכי.** למה הורגלת לקללני: **אלא היכי נימא.** לדחותך מעלי שלא תחטיאני: **דפרים מינאי.** מחמת זקנה ומה ירא מיצר הרע: **קשטה נפשה.** נתכשיטיה (ב)קישוטי בשמים ואפרסמון: **חלפא ותני קמיה.** עברה לפניו ושנתה פעם שניה: **אנא חרותא.** שם זונה ניכרת בעיר: **דהדרי מיומא.** שחזרתי היום הלום: **דריש צוציתא.** ענף קטן שבגובה הדקל: **שוור.** קפץ: **קא יתיב בגוויה.** להמית את עצמו: **אישה הפרם.** (ד) צריכין סליחה: **במה הכתוב מדבר.** מאחר שאישה הפרם (ג)מה שעברה ומה זו סליחה: (ה) **והיא שותה ביין.** (ד)מזיד ואף על פי שבהיתר כיון שהיא לאיסור נתכוונה צריכה סליחה: **כל הדווים.** יש להם לב לדוות ידוו על זה שאינו מתכוין ויש כאן נשיאות עון: **מתייחד עם אחותו.** לפרקים אבל אינו דר תמיד ביחוד אצלה בבית: **ודר עם אמו או עם בתו.** דלא תקיף יצריה עלייהו דאהנו ביה אנשי כנסת הגדולה דלא מגרי בקרובתא מכי כמלינהו ונקרינהו לעיניה כו' (סנהדרין דף סד.): (ה)**תנאי היא** גרסינן: **אמר ר' טרפון.** לאנשי ביתו הזהרו בי להיות עמי ועם כלתי שלא אתייחד עמה: **מכלליה מכולה דברא.** כשהיה הולך בשדה בגירסא לייחוד היה מונע הבהמות מכל השדה. ד"א שאינו מניח להיות רועה והבהמות בשדה אחד: **שתי יבמות.** נשי שני אחין שסונאות זו את זו כשתי צרות שדואגות שמא תפול ליבום לפני בעלה ותיעשה לה צרה (ו)אשה ובתה ואשה וחמותה ובת חמותה ובת בעלה כולן שונאות זו את זו וטעמא מפרש ביבמות בפרק האשה שהלכה (דף קיז.): **שיודעת טעם ביאה.** כלומר מה היא ביאה שתדע לספר דברים בשוק: **ואינה מוסרת עצמה לביאה.** מתוך קוטנה עדיין לא נבשה יצר הילכך אין כאן משום דעת קלה שלא תהא נוחה להתפתות: **תינוקת בת תשע שנים ויום אחד.** והביאה שערות דכי איכא שדים נכונו ושערך צמח הוא דמגרו בה וסבר לה כמאן דאמר (נדה דף מה.) בת תשע שנים ויום אחד שהביאה שערות סימן הן מכאן ואילך אבל קודם לכן שומא. ותינוק בן י"ב שנה ויום אחד קרי ליה הגדיל ולא יישן עם אמו עוד בקירוב בשר: **זה וזה.** בין ללישנא קמא בין ללישנא בתרא (ו)דתינוקת בעינן שדים נכונו בסימני נערות בסימנין [שבדדים] דהיינו בותל כדתנן במסכת נדה (דף מז.) בותל אלו ימי הנעורים ושערך צמח אלא דללישנא קמא אי אתיא שערות מתשע שנים ולמעלה הוי סימן גמור וללישנא בתרא הוי שומא עד בת שתים עשרה שנים ויום אחד: **בושה לעמוד לפניו.** בידוע שיש בה טעם ביאה: **לא סבר לה מר דמקדשא.** אין אדוני יודע שהיא מקודשת ויש לו להתרחק מאשת איש:

הכל

עין משפט נר מצוה

קכ א מיי' פכ"ב מהל' איסורי ביאה הל' ג טוש"ע אה"ע סי' כב:

קכא ב מיי' שם הל' ט טוש"ע אה"ע סימן כב סעיף י:

קכב ג ד מיי' פכ"א מהל' איסורי ביאה הלכה ז טוש"ע אה"ע סימן כא סעיף ז:

קכג ה טוש"ע שם סעי' ה בהג"ה:

◆

תורה אור השלם

1. וְאִם הָפֵר יָפֵר אֹתָם אִישָׁהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ כָּל מוֹצָא שְׂפָתֶיהָ לִנְדָרֶיהָ וּלְאִסַּר נַפְשָׁהּ לֹא יָקוּם אִישָׁהּ הֲפֵרָם וַיְיָ יִסְלַח לָהּ: במדבר ל יג
2. וְאִם נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְעָשְׂתָה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת יְיָ אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְלֹא יָדַע וְאָשֵׁם וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ: ויקרא ה יז
3. רְבָבָה כְּצֶמַח הַשָּׂדֶה נְתַתִּיךְ וַתִּרְבִּי וַתִּגְדְּלִי וַתָּבֹאִי בַּעֲדִי עֲדָיִים שָׁדַיִם נָכֹנוּ וּשְׂעָרֵךְ צִמֵּחַ וְאַתְּ עֵרֹם וְעֶרְיָה: יחזקאל טז ז

◆

לעזי רש"י

טושי"ר. להשתעל.

◆

מוסף רש"י

שגרא דביתהו תנורא. הסיקה את התנור (לעיל מ.). **במה הכתוב מדבר.** אם באשה שנדרה והפר לה בעלה, סליחה זו למה, אלא ע"כ באשה שהפר לה בעלה והיא לא ידעה הכתוב מדבר, דהא כבר כתיב ואם ביום שמוע אישה יניא אותה, דקייט שהפר לה בידיעתה (נזיר כג.). **לאו אדעתאי.** לא נתתי לבי (ברכות כו.). שוגג הייתי (מנחות לה:). **אין משתמשים באשה.** שלא ילמדנה להיות רגילה בין האנשים (לעיל ע.).

◆

תוס' ר"י הזקן

שתי יבמות. נשי שתי אחים וכולן שונאות זו את זו כדמפרש טעמא ביבמות פרק האשה שהלכה [קיז, א]. **טעם ביאה.** שמכרת ענין ביאה ואינה מוסרת עצמה לביאה מתוך קוטנה, הילכך אין כאן משום דעת קלה. **וזה וזה.** בין לישנא קמא [ובין] לישנא בתרא, דס"ל ללישנא קמא דמתשע שנים ויום אחד בקטנה וי"ב ויום אחד בקטן הוו שתי שערות סימן. **בושה.** שיש בה צד טעם ביאה הילכך לא ישן עמה בקרוב בשר אף על פי שהיא קטנה עדיין. בהלכות הרי"ף הכי איתא לא שנו אלא דמקדשא אבל לא מקדשא לית לן בה*. ונראה דה"פ ל"ש דקטנה שבושה לעמוד ערומה אסור לישן עמה בקרוב בשר דוקא כשהיא מקודשת שיש בה צד טעם ביאה. ונראה שפירש הרי"ף טעם ביאה**. **אותבה בכנפיה.** שישן עמה בקרוב בשר שהניחה תחת בגדי מטתו.

מסורת הש"ס

א) [נדפו"ר ועי' ברי"ח א"ל ונלע"ל אמר להו. (ובכתי"י ליתא)], ב) [נ"ל כל מייה דהוה מצטער סי"], ג) [בכתי"י: לינטר. ובל"ל (רש"ל)], ד) [בכתי"י דפו"ר ועי': ילילין], ה) [בעי': ניהלי], ו) [נזיר כג.], ז) נזיר כג. ע"ש, ח) [בכתי"י ליתא], ט) [בכתי"י: אמריתה קמיה דשמואל אמר לי אסור וכו'. וכ"ה ברי"ף ורא"ש], י) [בכתי"י: תיובתא, ובל"ל (רש"ל)], כ) [בכתי"י ודפו"ר יש רווח להפסק, והוא ענין אחר וקאי אשמואל דלעיל], ל) [נ"ל מכלי להו פי' מגרש להו. ערוך ערך כל ב'], מ) פ"א נהרא, נ) [ברכות כו. וס"ג], ס) [ברי"ף וע"ש בגליון ובב"ח וברא"ש הגירסא ויבמתה. (וכ"ה ביבמות קיז: בע"ה, ע"ש בגמ' ורש"י)], ע) [בכתי"י וברי"ף: אחא, ובל"ל (ס"ה)], וברא"ש: רב אחא בר אבא אמר רב תינוקת, וע"ש עוד שינויים], פ) ברכות כד., צ) נ"א חנן בר רבא, ק) [בכתי"י: אותבה. בדפו"ר: אותביה], ר) לעיל מא., ש) לעיל ע., א) [ברש"י שבעי"י נוסף: ומית], ה) [בכ"ח: השמיע], ב) [ברש"י שבעי"י: וקישוטי נשים בשמים וכו'], ג) [ברש"י שבעי"י: מה שאלה בהיתר אלא ומה היא זו הסליחה. ובעי"י ברש"ל ע"ש, וברש"ש], ד) [בדפו"ר וברש"ל: מזיד. וכ"ה בעי"י מזידה, אלא שהוקף ותוקן כלפנינו], ה) [יש להוסיף: אלא תנאי (רש"ל)], ו) [ברש"י שברי"ף: בתינוקת].

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' עם אשה וחמותה עם אשה ובת חמותה עם אשה ובת בעלה: (ב) שם תינוקת בת תשע. נ"ב עיין באשר"י הביא על גירסא זו וכתב דה"ג תינוקת בת ג' שנים ויום אחד ותינוק בן ט' שנים ויום אחד א"ד תינוקת בת י"א שנה ויום אחד ותינוק בן י"ב שנה ויום אחד אבל באלפסי גורס כגירסתינו וכן גרס הר"ן כפרש"י: (ג) רש"י ד"ה שמעו וכו' מבחוץ צועקים ואומרים: (ד) ד"ה אישה הפרם אע"פ שאישה הפרם צריכין סליחה: (ה) ד"ה והיתה שותה וכו' שבהיתר היתה שותה כיון: (ו) ד"ה שתי וכו' לה צרה וכן אשה ובתה: (ז) תוס' ד"ה אביי וכו' דאנן:

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' עם אשה וחמותה עם אשה ובת חמותה עם אשה ובת בעלה בצ"ל:

---

*עי' בר"ן ובראש משו"כ על דברי הרי"ף ז"ל בזה (ד"ז). **ונראה דחסר כאן איזה תיבות (ד"ז). ועי' מאירי.